

Johannes 12 – Samenvatting (Betacursus 12 - © 2005-2008 Deltacursus)

Maria zalft Jezus op zaterdagavond (12:1-8). María (12:1-3) Zes dagen vóór het paasfeest (exclusief de dag van aankomst) kwam Jezus in Betanië, waar Lazarus woonde die Jezus uit de dood had opgewekt. Daarom hield men (na de sabbat, op *zaterdagavond*) ter ere van Jezus een maaltijd, en Marta bediende (vgl. Lucas 10:40), terwijl Lazarus één van degenen was die met hem aanlagen. Het feestmaal werd waarschijnlijk gegeven ter ere van de opwekking uit de dood van Lazarus. Vijftien mannen lagen aan op banken (vgl. 13:23) in een U-vorm rondom een lage tafel: Jezus, de twaalf discipelen, Lazarus en de huiseigenaar Simon de melaatse (Marcus 14:3). Ondertussen liepen vele Joden van Jeruzalem naar Betanië om Jezus en Lazarus, die uit de doden opgewekt was, te zien. Maria zalft Jezus met een 'litra' (327 gram) kostbare zalf van pure nardus. Volgens Matteüs goot Maria de narduszalf over zijn *hoofd*, volgens Johannes over zijn *voeten* en volgens Marcus over zijn *hele lichaam*. Tegen de fatsoensregels in maakte ze haar haar los en smeerde ze daarmee de zalf over zijn voeten uit of droogde ze deze daarmee af. Judas (12:4-6) was de penningmeester van de discipelen. Verontwaardiging veinzend zei hij dat het geld (ter waarde van 300 werkdagen) aan de armen gegeven had kunnen worden. Sommige van de andere discipelen zeiden geërgerd tegen elkaar dat dit een onnodige verkwisting was (Marcus 14:4). Johannes tekende later op dat Judas een dief was. Jezus (12:7-8) zei: "Laat haar, (zij deed dit) opdat zij het mocht bewaren voor de voorbereiding van mijn graflegging" (vgl. Matteüs 26:12). Maria was overtuigd dat de dag van de dood en begrafenis van Jezus snel naderde. Zij had beter naar Jezus geluisterd (vgl. Lucas 10:39). Zij had waarschijnlijk gehoord over de vele keren dat Jezus voorspeld had dat hij zou sterven (6:52-56; 7:33; 8:21-23; 10:11,15; Marcus 8:31; 9:31; 10:33-34). En zij had waarschijnlijk gehoord van de dreigementen van de Joodse godsdienstige leiders (8:58-59; 9:22; 10:30-31; 11:45-57; vgl. 12:10). Zij bewees hem die eer vóór zijn dood en niet zoals gewoonlijk ná zijn dood! Jezus gaf aan Maria een prachtige belofte (Marcus 14:9; Matteüs 26:13).

Lazarus wordt ook met de dood bedreigd (12:9-11). Op zondag liepen vele gewone mensen naar Betanië. Maar de hogepriesters (Sadduceeën, die niet in de opstanding geloofden) wilden niet alleen Jezus uit de weg ruimen, maar ook Lazarus, in de hoop dat mensen niet in Jezus of in de opstanding uit de doden zouden gaan geloven. De opstanding van Lazarus was de oorzaak dat vele Joden *oprecht en aanhoudend* in Jezus Christus gingen geloven (onvoltooid verleden tijd) en dus discipelen van Jezus werden.

De intocht van Jezus in Jeruzalem op zondag (12:12-19). De vier Evangeliën hebben samen 14 gebeurtenissen rondom de intocht opgetekend. Johannes tekent er zes van op. De volgorde zou als volgt kunnen zijn: 1) Matteüs 21:1-3,6,7. Jezus stuurt twee van zijn discipelen vooruit naar Betfage (een voorstad van Jeruzalem) om een jonge ezelt te halen. De eigenaren waren waarschijnlijk discipelen van Jezus en stonden het toe. 2) Matteüs 21:4,5; Johannes 12:14-15. De discipelen legden hun mantels op het dier en lieten Jezus erop zitten. Matteüs en Johannes zien deze gebeurtenis als een vervulling van de profetie in Zacharia 9:9. 3) Matteüs 21:8. Veel mensen in de schare uit Betanië spreidden hun mantels uit op de weg. Anderen braken takken van bomen af en legden ze op de weg. Dit waren eerbewijzen aan een koning! 4) Johannes 12:17. De mensen die bij de opstanding van Lazarus waren, bleven getuigen van wat Jezus gedaan had. Daarom ging een groot deel van de schare uit Jeruzalem hem tegemoet. 5) Johannes 12:1,12-13a,18. Een grote menigte in Jeruzalem hoorde dat Jezus op weg naar Jeruzalem was. Zij gingen vanuit de oostelijke poort Jezus tegemoet met palmtakken, die zij van de palmbomen afgehakt hadden. 6) Matteüs 21:9; Johannes 12:13b. Toen de twee scharen mensen elkaar ontmoetten werden ze nog enthousiaster. Eén schare liep voor Jezus uit en één schare volgde hem. Toen zij van de westelijke helling van de Olijfberg afdaalden riepen zij allen (behalve de Farizeeën natuurlijk): "Hosanna! Gezegend hij die komt in de naam van de Heer, de koning van Israël". Het woord 'Hosanna' staat in de bevelvorm en betekent 'Red ons!' Het was een roep tot de Heer in de hoop dat de uiteindelijke (politieke) bevrijding van Israël aanbroken was. De mensen gebruikten woorden uit de Messiaanse Psalm 118:19-28. De mensen hadden grote aardse verwachtingen en noemden Jezus 'de koning van Israël die het koninkrijk van David zou herstellen'. 7) Lucas 19:39-40. Maar de Farizeeën onder de schare zeiden tegen Jezus, "Meester, wijs je discipelen terecht!" Maar Jezus antwoordde: "Ik zeg u: als zij zouden zwijgen, dan zouden de stenen het uitschreeuwen". 8) Lucas 19:41-44. Toen de stad Jeruzalem in zicht kwam, begon Jezus te huilen. Hij wist dat de schare alleen juichte omdat ze dachten dat hij de aardse politieke Messias was die Israël uit de macht van de Romeinen zou bevrijden (vgl. 6:15). En hij voorspelde de vernietiging van Jeruzalem door de Romeinen in 67-70 n.C. 9) Matteüs 21:10-11. Toen Jezus Jeruzalem binnenging, raakte de hele stad in rep en roer en iedereen wou weten wie hij was. Uit de menigte kwam het antwoord, "Dat is Jezus, de profeet uit Nazaret in Galilea". 10) Matteüs 21:14. Jezus ging naar de tempel en genas blinden en lammen. (De reiniging van de tempel in Matteüs 21:12-13 vond de volgende dag, op *maandag*, plaats). 11) Matteüs 21:15-16. De kinderen in de tempel begonnen te roepen, "Hosanna voor de zoon van David!" De hogepriesters en schriftgeleerden zagen zijn wonderen, maar zeiden niets. Zij hoorden de kinderen roepen en vroegen verontwaardigd, "Hooft u wat ze zeggen?" Jezus antwoordde, "Jazeker! Hebt u dan nooit gelezen: Door de mond van kinderen en zuigelingen hebt u zich een loflied laten zingen?" 12) Johannes 12:19. Vol jaloezie en woede zeiden de meer radicale Farizeeën tegen de anderen, "Jullie zien dat jullie niets bereikt hebben: kijk maar, de hele wereld loopt achter hem aan". 'De wereld' betekent hier natuurlijk niet elk mens in de menselijke geschiedenis, maar het Joodse publiek in Jeruzalem. Maar ook de Grieken waren in aantocht (12:20-36a)! 13) Matteüs 21:17; Marcus 11:11b. Tegen zondagavond gingen Jezus en zijn discipelen weer terug naar Betanië. 14) Johannes 12:16. Pas na de hemelvaart en troonsbestijging van Jezus begrepen de discipelen dat deze zegevierende intocht van Jezus de vervulling van de profetie in Zacharia 9:9 was. Toen was de Geest al uitgestort en toen herinnerde de Geest hen aan de woorden van Jezus en de betekenis daarvan (14:26; 16:13-14).

De Grieken willen ook Jezus zien (12:20-22). Deze Grieken waren niet Grieks sprekende Joden (Hellenisten, Handelingen 6:1), maar echte Grieken (Hellenen) die *proseliet* waren geworden. Zij waren niet-Joden die zich hadden bekeerd tot de monotheïstische godsdienst van Israël (Handelingen 10:1,22,35; 13:16,26,43,50; 17:4). Zij waren niet-besneden bekeerlingen, hielden de wet, mochten in de tempel aanbidden, maar niet verder dan 'de binnenplaats van de heidenen' (1 Koningen 8:42; Jesaja 56:7-8; Marcus 11:17; vgl. Efeziërs 2:14 'de muur van vijandschap' tussen Joden en Grieken). Ook zij waren gewoon elke jaar naar de drie pelgrimsfeesten in Jeruzalem op te trekken.

Jezus spreekt over zijn dood (12:23-30). De tijd voor zijn 'verheerlijking' (12:23-24) was de tijd voor zijn sterven, opstanding, hemelvaart en troonsbestijging (12:28,32). In deze Grieken die voor hem stonden zag Jezus de vervulling van de profetie in Jesaja 53:10, "Wanneer hij zichzelf als schuldoffer gesteld zal hebben, zal hij 'zaad' (nakomelingen) zien". Deze Grieken symboliseerde het begin van 'zijn zaad', d.w.z. van zijn geestelijke nageslacht op aarde. Jezus maakte duidelijk dat het absoluut noodzakelijk was dat hij *moest sterven!* De graankorrel moest eerst in de aarde vallen en sterven voordat het *zonder ophouden* veel vrucht kon voortbrengen. Zonder de kruisdood van Jezus zou er geen geestelijke oogst zijn (vgl. 12:31-32). Het plaatsvervangende lijden en sterven van Jezus wordt ook in Romeinen 3:23-25 en 5:12-21 geleerd. Het leven liefhebben of haten (12:25-26). Vers 23-24 gold alleen voor Jezus Christus: hij *moest sterven!* Vers 25-26 geldt echter voor alle mensen: zij *moeten gewillig zijn* te sterven! Wanneer mensen voor zichzelf, hun familie, vrienden, bezittingen, baan en leven kiezen boven Jezus en boven te leven voor zijn evangelie, dan gaan zij voor eeuwig verloren. Maar wanneer mensen gewillig zijn hun leven voor Christus en zijn evangelie te verliezen, dan zullen zij voor eeuwig leven! Wanneer iemand Jezus volgt, laat hij het dan volhardend tot het einde doen. Laat hij dan Jezus volgen overal waar Jezus hem heen leidt, zelfs al betekent dat zelfverloochening en het kruis dragen. Het verzoek van Jezus (12:27-28a). "Vader, *redt mij uit dit uur!*" Aan het einde van deze laatste zin staat *geen vraagteken* (NBV, NIV), alsof Jezus even twijfelde of rebelleerde tegen Gods wil dat hij moest sterven. Er staat een *uitroepeten* (SV, NBG): een verzoek dat het lijden aan het kruis en het ervaren van de dood niet eens hoeft plaats te vinden! Vgl. Lucas 22:42: "*Neem deze beker van mij weg. Maar laat niet gebeuren wat ik wil, maar wat u wilt!*" Jezus was diep bewust van de afschuwelijke realiteit van zijn lijden aan het kruis! Maar hij was gekomen om de volkomen wil van God de Vader op aarde uit te voeren en zó God de Vader te verheerlijken (vgl. 4:34; 17:4)! Alles wat in de Wet van Mozes, bij de profeten en in de Psalmen over Jezus geschreven staat *moest* in vervulling gaan (Lucas 24:25-27,44-45)! Daarom zei Jezus: "Vader verheerlijk uw naam!" Het antwoord van God (12:28b-30). God de Vader had al eerder zichzelf 'verheerlijkt' (*zijn tegenwoordigheid en goddelijke eigenschappen geopenbaard*) in God de Zoon door zijn stem uit de hemel te doen horen en door de wondertekenen die hij in Jezus deed. Hij zal zichzelf weer door de vernedering en verhoging van Christus (dood, opstanding, hemelvaart en troonsbestijging) 'verheerlijken' (*zijn barmhartigheid, genade en almacht openbaren*)(17:5). De stem bemoedigde en verheerlijkte Jezus.

Jezus bant de satan uit de wereld door mensen naar zichzelf te trekken (12:31-34). Oordeel en verlossing (12:31-36a). Door het omhoog heffen van Jezus aan het kruis veroordeelt Jezus zijn tegenstanders en verlost hij tegelijk zijn mensen! 'De heerser van de wereld' (satan) oefent alleen macht uit over 'de wereld' in de zin van het gebied van het kwaad (1:9-10, betekenis f): de wereld van de Joodse godsdienstige leiders en hun volgelingen, van Judas, van Pilatus en van iedereen die Jezus Christus of christenen uit de weg wil ruimen. Door zijn kruisdood heeft Jezus hem 'uitgebannen' uit zijn schijnpositie van recht (hetzelfde woord als in Openbaring 12:9). Zijn macht werd aan banden gelegd, beperkt en beknot, zodat hij niet langer de volken met zijn leugens weg van het evangelie kon houden (vgl. Matteüs 12:28-30; Openbaring 12:6-12; 20:1-3). Vanaf zijn dood (en opstanding) trekt Jezus Christus door de verkondiging van het evangelie (Jakobus 1:18; 1 Petrus 1:23) en de onweerstaanbare werking van de heilige Geest (3:3-8) mensen uit *alle volken* (de betekenis van 'allen') naar zich toe en worden zij vanuit de macht van de duisternis overgebracht naar het koninkrijk van Jezus Christus (Kolossenzen 1:13)! De satan verliest steeds meer zijn macht over de volken!

Jezus spoort mensen aan om volhardend in het licht te blijven wandelen (12:35-36a). Mensen hebben in meerdere of mindere mate kennis van Jezus en zijn boodschap (1:9); Romeinen 1:19-20. Ze hebben zich aangesloten bij de gemeente en geestelijke gebeurtenissen ervaren (Hebreeën 6:4-8). Ze hebben zelfs in de naam van Jezus geprofeeteerd, demonen uitgedreven en wonderen verricht (Matteüs 7:22). Maar als zij dan weer verstrikt raken in de het vuil van deze wereld en daardoor beheerst worden (2 Petrus 2:20-21) vallen zij af van het geloof. Zulke mensen waren nooit van binnen wedergeboren, want hoewel zij kennis van het evangelie hadden, hebben zij *niet in het licht gewandeld*. Zij toonden niet in hun dagelijkse gedrag dat zij de waarheid echt aangenomen hebben en daardoor bevrijd zijn van hun slavernij aan de zonde (8:31-32). Zij bleven willens en wetens doorgaan met de zonde en vertraptten zo de Zoon van God (Hebreeën 10:26-29). Wie Jezus niet (meer) volgt, wandelt in de duisternis. Hij weet niet waar hij heengaat! Laten mensen hun geloof in Jezus het Licht bewijzen door volhardend in het licht te blijven leven!

Jezus onttrekt zich van ongelovig Israël (12:36b-43). Joden die hun harten verhardden. Ondanks zo velen wondertekenen die Jezus in hun tegenwoordigheid gedaan had, verhardden zij hun harten. 'Opdat' (12:38) de goddelijke morele orde, voor eeuwig bepaald door God en in de tijd beschreven door de profeten, vervuld zou worden, hebben de Joodse scharen door hun eigen verantwoordelijkheid en schuld gefaald om Jezus Christus, de Messias, in een oprecht en volhardend geloof aan te nemen (vgl. 1:11-13). *Deze goddelijke morele orde vereist dat mensen die zich verhardden tegen God en zijn Woord uiteindelijk verhard worden! Zij worden uiteindelijk wat zij zelf willen!* God heeft hun ogen verblind en hun hart verhard *opdat (met het doel dat)* zij niet meer konden geloven (vgl. Jesaja 6:9-10)! Joden die niet oprecht volhardend geloofden. Sommige leiders begonnen te geloven, maar bezweken uiteindelijk voor de druk van de Joodse godsdienstige leiders. Ze stelden meer prijs op de mening van deze leiders dan op de eer van God! Een kenmerk van iemand die echt gelooft is dat hij dag aan dag aanhoudend ervoor uitkomt dat hij in Jezus gelooft (Matteüs 10:32-33), zijn leven voor Jezus inzet (verliest, 12:24-26) en vrucht voor Jezus draagt (15:5-6).